

Amikor még nem volt probléma a kisebbségi nyelv hivatalos használata

Mint minden évben, idén is az évente kötelező parajdi „sóbánya-program” okán több mint két hetet töltöttünk feleségemmel Parajdon, s a környező kisvárosokban sétálva, a szememnek jól esett látni, a magyar feliratokat az üzleteken belül és kívül.

A hivatalos iratok, például az iskolai értesítők azonban csak az állam nyelvéen íródnak még ott is. Nézem a parajdi házigazdánk anyanyelvéen tanuló lányának érettségi bizonyítványát: a családnéven kívül egy szó sincs benne magyarul. Elgondolkoztam, vajon egy kétnyelvű iskolai okirat alapjaiban rázkódtatná meg a román állam létét?

Erről egy nemrég olvasott, 1932-ben írt újságcikk jutott az eszembe. Az írás 1932-ben az Aradi Közlöny egyik márciusi számában jelent meg Károly Sándor tollából. Már a tárca címe is sokatmondó: ***Amikor még nem volt probléma a kisebbségi nyelv hivatalos használata.***

Az újságíró az aradi törvényszék irattárában azt a fóliánst lapozgatta, amely a régi idézéseket, gyámsági kérelmeket tartalmazta. A per tárgya nem érdekes, ellenben rendkívül figyelemre méltó az egyes kérelmek nyelve. A Magyar Királyi Törvényszékhez az 1868-as évben a következő beadvány érkezett Miske községből: ***La onoratulu Tribunalu Comitatusu orfanulu in Aradu, rogarea lui Petru Neteda orfanu maiorenu din Mişca, pentru a se asesina succesiunea ce o are in Casa da orfanale din Mişca.*** És nem ez volt az egyetlen román nyelven írt kérelem.

Képesítési ív
Arad megye törvényszékétől.

Beviteli szám szám	Tárgy	Van-e más egy ugyan ugyan a hely- ről szóval	Égő és bélyeg szám szám
1858 1859	Arad megye törvényszékétől	La Jász Arad megye Csalán	148 759 Arad megye törvényszékétől

Ennél is érdekesebb, hogy a személyek elhalálozásáról szóló jegyzőkönyveket már eleve két nyelven, magyarul és románul készítették az aradi Réthy nyomdában. Sőt, egy 1863-ból való jegyzőkönyv pecsétjének a felirata a következő: **Sigilalu Opidului Siclau.**

Az újságíró (Károly Sándor) nagyon keserűen zárta írását:

„Vajon, ha ma néznénk át egy állami hivatal levelezését, találnánk-e az okmányok között magyar nyelven kiállítottat is? Amikor egyes fővárosi lapok elfogultan kezelik a nyelvi kérdést és államellenesnek minősítik, ha valamely hatóságnál magyar szó hangzik el, jóleső érzéssel kell megállapítani, hogy a régi magyar világban egy kisebbségi nép anyanyelvének használatát a hatóságok jogosnak és érthetőnek találták.” Az 1918-as gyulafehérvári nagygyűlésen annyi szép ígéret hangzott el a kisebbségi jogokról és az anyanyelv szabad használatáról, de máig még mindig ugyanazon falakba ütközik a kisebbség. Vajon hány generációváltás szükséges, hogy a nyelvhasználattal kapcsolatosan a régi beidegződések megszűnjenek?

Napjainkban—nekem úgy tűnik – Aradon és a megyében a helyzet okot ad a bizakodásra. Erre az utóbbi hét néhány eseményét idézném: Örömmel töltött el, hogy az Aradváros által anyagilag is támogatott rendezvény, a KITÁSZ (Kárpát medencei /magyar/ Irodalmi Társaságok) aradi vándorgyűlésének nyitó ülését a

városháza dísztermében tartották. (és ott nem ez az első magyar nyelvű rendezvény!) Jó volt látni az épület egyik folyosójának falán

Atzél Pétert:

Salacz Gyulát:

Török Gábort

és a többieket megörökítő festményeket is. És ugyancsak ennek a rendezvény-sorozatnak a kapcsán a Clio teremben az Aradi magyar kortárs képzőművészek tárlata címen rendeztek kiállítást.

Zimándújfaluban járva pedig elégedetten szemléltem a Móra Ferenc nevével fémjelzett kétnyelvű táblát az iskola falán. És még sorolhatnám... (csak el ne kiabáljam!!!)

Piroska István

Azt írta az újság. 2016. augusztus